

Prædiken til sidste søndag i kirkeåret 2020

Salmer: DDS 732, 57, 314, 312, 44, 431. De bibelske læsninger:

- Mika 4,1-3
- 1.Kor. 3, 10-17
- Matth. 11,25-30

Politik skal være kedelig, bemærker digteren Søren Ulrik Thomsen et sted i sin seneste bog. Et mål, det dog ikke lykkedes Christiansborg med tilhørende departementer og avisredaktioner at indfri i den forgangne uge.

Så snart et politisk møde begynder at blive medrivende, fortsætter Thomsen uanfægtet, *når brystet svulmer og der er faner og fakler og blanke øjne, skal man gå hjem. For så er nøgternheden på tilbagetog og noget farligt under opsejling. Er der en ting, jeg har lært af halvfjerdserne, så er det, at man ikke skal deponere sine transcendenslængsler* [de længsler, der rækker længere ud end hensynet til de daglige fornødenheder og livets fysiske opretholdelse] *i det politiske, men – ville jeg sige i dag: – [Man skal deponere dem dér] hvor de hører hjemme, nemlig i kirken, som altså i en slags containerfunktion indkapsler det metafysiske* [kort sagt: vores åndelige liv], *så vi for resten af pengene kan føre en politik, der arbejder på at mindske årsagerne til ulykke (sult og bolignød og smitsom sygdom, f.eks.) i bevidsthed om, at den dermed hverken fjerner lidelsen eller gør mennesket lykkeligt, eftersom lidelse og lykke er størrelser, vi må forholde os til i andre registre end det politiske. Citat slut.*

Så vidt Søren Ulrik Thomsen, der udtrykkeligt bekender sig til modernismen, men samtidig er traditionalist. Han tror ikke på, at det moderne projekt, så uomgængeligt det end er, kan eller skal føre os frem til Paradis, for paradiset hører hjemme et andet sted end i den politiske værktøjskasse. Derfor har denne forfatter, der i begyndelsen af firserne fik sit folkelige gennembrud med den overrumplende digtsamling *City slang*, givet sin seneste bog titlen ”Tro mod ritualet”, fordi det kirkelige ritual for ham står som en påmindelse om forskellen på den ene og den anden verden. Og derfor heller ikke må udvandes eller udviskes, for som han lidt senere siger: *Netop når mennesket indser, at det ikke er Gud, og at det jordiske liv aldrig bliver himmelsk, har man det sundeste udgangspunkt for at gøre det så godt som menneskeligt muligt.*

Og det er så lige det! Hvad betyder det at gøre det så godt som muligt og endda kunne være i ro med det? Hvornår ved man, at man er nået så langt? Det siger sig selv, at det menneskeligt mulige ikke er en størrelse, man kan opstille et endeligt mål for. Det ligger allerede i begrebet om ”det menneskelige”. Det er mere en forståelse, vi deler med hinanden; og en selvindsigt, der lever af de erfaringer, vi dagligt, sammen og hver for sig, gør i spændingen mellem muligheder og begrænsninger, mellem perfekt og det uperfekt, mellem forventning og tilgivelse, vilje og afmagt. Erfaringerne med det menneskeligt mulige er erfaringer, der både beriger og tugter, løfter og knuser. Men det menneskelige forbliver under alle omstændigheder det format, som virkeligheden på jorden er bygget i og aldrig kan løfte sig ud af. For vort vedkommende.

Forståelsen af det menneskeligt mulige handler også om det ædruelige forhold til sandheden og deri indbefattet erkendelsen af, at vi ikke har nogen adgang til en sandhed, der er ubehæftet af det menneskeliges muligheder og begrænsninger. En sandhed, der kunne placere os selv på piedestalen og de andre i støvet for vore fødder. Hver gang øjnene bliver blanke og nogen vil bryste sig af en sandhed så sand, at den ikke lader sig anfægte af nogen fejlmargen, er det, som Søren Ulrik Thomsen skriver, derfor på tide at liste af.

De bibelske tekster i dag, i hvert fald teksterne hos Paulus og Matthæus, erindrer med eftertryk om, at vi også kristeligt kun kender sandheden i et menneskeligt format, nemlig sådan som den fik kød og blod i Jesus fra Nazaret. Eller udtrykt i Bibelens mere højtidelige ord: Ingen kommer til Gud Fader uden igennem Sønnen Jesus Kristus.

Religion leder pr. automatik tanken hen på ”de højere sandheder”. Svarene på det hele. Men i kristendommen kender vi ikke – uanset hvor mange uforsigtige påstande, man støder på om det modsatte - nogen sandhed, der tillader sig at se bort fra virkeligheden. I kristendommen kender vi kun sandheden i form af den virkelighed, vi igennem daglige erfaringer lærer af i den verden, som Gud gjorde sig til eet med i sin søn Jesus Kristus. For nok begynder vi i dag i Det Gamle Testamente hos profeten Mika med en vision beskrevet i den helt høje stil: *Til sidst skal det ske, at Herrens tempelbjerg står urokkeligt højt over bjergene, knejsende over højene* – men vi kommer i Matthæusevangeliet hurtigt tilbage fra det knejsende tempelbjerg til den jord, hvor store ord bliver falske og skingre, fordi de tingene her nu engang ofte bliver, som de gør, trods helt andre

intentioner, hvorfor der ved siden af de store ord også er brug for at samle op med forsonlighed og barmhjertighed: *Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på mig, og lær af mig, for jeg er sagtomdig og ydmyg af hjertet...* Sagtomdighed og ydmyghed er ikke noget, der kommer af sig selv. Det er sjældent udgangspunktet. Det lærer man først efterhånden.

Tillad mig et sidespring! John Ruskin, der levede i 1800 tallet og var professor i kunsthistorie i Oxford, gjorde sig nogle interessante overvejelser om forholdet mellem det perfekte og det uperfekte og herunder om det menneskesyn, som den fremstormende industrialisering og mekanisering skabte på ruinerne af håndværkskulturen. Han siger et sted, at man i forhold til mennesket står over for et absolut valg. *Du må enten gøre denne skabning til et værktøj eller til et menneske. Man kan ikke gøre begge dele. Mennesket er ikke skabt sådan, at det kan arbejde med et værktøjs nøjagtighed og være præcist og fuldkomment i alle handlinger. Hvis man kun forlanger nøjagtighed af ham og vil, at hans fingre skal måle grader som et tandhjul og hans arme tegne cirkler som en passer, så må man tage det menneskelige fra ham.* Tillader man ham derimod at tænke og sanse selv, og selv finde på nogle løsninger, vil han nok miste den maskinmæssige præcision og begynde at lave fejl på fejl. Men man er dog på vej til at gøre ham til et menneske. Derfor bør vi ikke, siger Ruskin, *sætte den ringere ting i dens begrænsede fulendthed over den ædlere ting i dens mægtige fremadstræben. Vi bør ikke vurdere glat nøjagtighed højere end sønderbrudt majestæt, ikke foretrække tarvelig sejr for ærefuldt nederlag.* Vi skal bestandigt stræbe højt, men også lære os tilfredshed. Heri finder han i øvrigt, hvordan så end, hemmeligheden bag gotikkens særlige ånd.

At kirkeåret i dag vender - det gamle løber ud, på søndag begynder et nyt – er en anledning til at erindre sig, at verden ikke kun bevæger sig fremad, herunder evt. fremad imod det større og det bedre og det rigere og alt det, vi måske har forbundet eller stadig forbinder med det moderne projekt. På det menneskelige plan går vores verden også i ring i den forstand, at den igen og igen udfordrer os menneskeligt med de erfaringer, vi gør med os selv og hinanden. Her nytter det ikke at vente på bedre tider, at spejle mod Christiansborg eller finde sig en sydebuk. Som Søren Ulrik Thomsen siger, skal svarene på de udfordringer findes andre steder end i det politiske register. Og han kunne i den forbindelse vel for så vidt i dag have henvist til Jesu ord: *Tag mit åg på mig og lær*

af mig, for jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet. Som sagt: Lige ydmyghed og sagtmodighed er sjældent udgangspunktet. Det kommer først undervejs. Det handler om at lytte til virkeligheden. At gøre det så godt som muligt - men samtidig holde en dør åben for den forsoning, hvormed Gud vil være alt i os alle. Glædelig søndag! Amen

Jens Torkild Bak